

SZÉCSÉNYI HIRLAP

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
— Egyes szám ára 16 fillér. —
Előfizetések a kiadóhivatalba küldendők.

Megjelenik minden pénteken.

Felelős szerkesztő: Főmunkatárs:
BARCZA KALMÁN, KÁLMÁN SÁNDOR.
A szerkesztőség telefon száma: 1.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők. A lap szellemi részére, vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Villanyvilágítás Szécsényben.

Lapunk január 28-iki számában hosszabb cikk jelent meg e címen, mely valósággal felvillanyozólag hatott rám, de úgy hiszem igen sok más polgártársamra is.

Villanyvilágítás! A jelennek legkellemesebb, legideálisabb fényforrása a jó öreg Nap után, a mely elvezethető oda, a hová Helios fénye be nem hatolhat, egy gombnak érintése által világosságot áraszt akkor, mikor emennek sugarait nélkülözni vagyunk kénytelenek! — Nem kell a rossz petróleum-lámpa miatt boszankodnunk, nem érhet bennünket az a kellemetlenség, hogy „Auer”-égőnk lehetünk összeomlik... és... sok ezer más. Fénye kellemes, színre nézve lágy, egy—egy izzólámpa kényelmesen elhelyezhető falon, iróasztalon, csi lárán; és a mellett, hogy szobánkat kellően megvilágítja, az izléses villamos körte-tartók még díszítik is termelket. Kell-e még több?

Pedig van több is! A vállalkozók, — a mint e cikkből megtudjuk — már konkrét javaslatot is nyújtoknak be nagyközségünk előljáróságához és ezen úton öhajítják tájékoztatni a „magánfogyasztókat.”

Tájékoztatóul közölve van, hogy például egy 16 gyertyafényű izzólámpáért, mely — így mondja a cikk — egy szobába teljesen elegendő, 1-32 K. fizetendő havonként és ezen állagáért „jogosítva lesz az illető akár reggeltől éjjelig, sőt hajnalig, egyszóval a meddig akarja égetni a lángot”.

A Szécsényi Hirlap eredeti tárcája.

Provocatus lude.

Ez is egyik szállóigéje volt a jövéru szittyának, mikor még elegendő pénze is volt a kártyajátékra. E lapok 6. számának csillagos megjegyzése jutatta ezt eszembe, mint egy kötelességemmé téve, hogy az ott említett tréfás epizódot elmondjam, tehát: „ha felhívnak — játsszál”...

Kelten rendeztek ásatást a „Kerekdombon”, — felváltva hol egyik, hol a másik ügyelt a munkásokra, társa addig vizsgálódott, tervezgetett.

Vig életük volt akkor még a Pulszky-birtok gazdatisztjeinek is és a vidám kedélyhangulat nem egyszer nyilatkozott meg tényekben, — egy—egy ily ásatás pedig némelykor felért egy kölyök-majálissal: ott a helyszínen terjesztette étvágyingerlő illatát a gulyáslé, hideg sült, turóslepény, jófajta borok meg hazulról kerültek.

Délután egész kis csapat ismerős kíváncsiskodott az eredményre, köztük egyik

Kell-e ennél olcsóbb világítás? Hisz ezek a vállalkozók maguk az „Olcsó Jánosok!” Bizonyosan feltalálták az „örök mozdonyt” melyhez szén nem szükséges, jár örökké magától, hajtja megállás nélkül a dinamogépet, mely végnélkül önti, fejleszti a villayosságot azért és csak azért engedhetik meg a fogyasztó közönségnek, hogy havi potom 1-32 K.-ért éjjel-nappal égethetik a lángot.

Mert tegyünk csak egy kis számítást. Egy gyertyafényű izzólámpa óránként 4—2 wattnyi energiát igényel. Hogy honnan van e nagy ingadozás, mindjárt megérjük, ha emlékünkre idézzük azokat a zsebhen hordható kis izzólámpákat melyekben a villamos energiát 2 db. íci-pici, ujjnyi vastag galván-elem szolgáltatja. Ez a kis szárazelem izzásba hozta ugyan azt az ugyancsak kis lámpát, de ha nagyobb próbáltunk volna bekapcsolni, hát sötétben hagyott volna. Mert minél nagyobb a lámpa, annál több villany is szükséges, hogy azt izzásba hozza. De haladjunk tovább. A 16 gyertyafényű izzólámpához 16X4 64 wattnyi energia szükséges mert nem szabad elfelejteni, hogy lámpánkban a szén-szárnak fehérítésbe kell jönni, hogy kiadja a 16 gyertyafényt; de vegyük zsinórmértékül a Balassa-Gyarmaton megállapított 58 vattot; ez kitesz 24 óra alatt 24X58 1392 vattot és egy hónap alatt 30X1392 41760 vattot, vagyis 417-60 hectowattórát. Hectovatt-óránként 10 fillérrel számítva 41.76 koronára rugna egy lámpában egy hónap alatt az elhasznált energia értéke és ezt ök

hajlandók potom 1-32 K.-ért rendelkezésünkre bocsájtani.

Engedjék meg nekem lapunk olvasói, hogy még egy kis összehasonlítást is tehessek a cikkben foglalt ajánlat és B.-gyarmat üzemviteli bérletszerződése közt.

Vállalkozók a közvilágításért naponta 10 koronát, évente tehát 3650 koronát igényelnek és ezen összegért 150 izzólámpát és 4 ivlám-pát állítanak fel.

B.-Gyarmaton van 125 db. 58 vattos fél éjjeli és 125 db. 58 vattos egész éjjeli izzólámpa és 10 db. 10 ampéeres ivlám-pa fél éjjeli használattal és ezért fizet a város 5000 koronát. — Viszont a tiszta-nyereségből a 1—3 években 30%, 3—6 években a 40%, és a további években az 50%-ot kapja.

A magánfogyasztók Szécsényben fizetnének 10 fillért hektovatt óránként, B.-Gyarmaton 6 fillért. Ez is valami.

A szécsényi vállalkozók 50 évre kérnek concessiót, a mi szinte figyelembe veendő, 50 év a tudományos világban nagy idő; még csak sejtelmünk sem lehet róla, minő átalakulások történhetnek a hosszú 50 év alatt a világítás terén.

B.-Gyarmat e tekintetben szabadkezett biztosított magának, amennyiben 10 év után 5—5 évenként 1 évi előzetes felmondással a bérletet megszüntetheti. Igaz, hogy kártérítés mellett, de az szinte magától értetődő dolog ott, a hol a bérheadó a tiszta nyereségben osztozik.

Hogy az érdeklődőknek alkalmat nyújt-

gazdatiszt is. — Gyepre heveredve beszélgettünk, mikor az ügyeletes ásató örömmel sietett felénk: ime mit talált Pimpis Jano a bronzkorszakiak temetkezési helyén! s csűcsűs végű hosszukás durva cseréptégelyt mutatott fel. — Szvatopluk bocskora, — kacagott fel az egyik jövevény; a többi mosolygott. Az ángyod térde, tipakodott rá az ügyeletes, rézöntő edény ez, itt a nyoma is a fenéken. — Meggyőződött mindenki róla, csak az kellett némi kétséget, hogy sárgaréz nyoma is látszott rajta. Gonddal félretették s még gondosabb lett a felügyelet.

Nem telt bele tíz perc, arcából kikelve jött az ügyeletes és így szólt a kompanistájához: nézze és bolonduljon meg! Régi elromlott sárgaréz szeszfokolót tartott a kezében, mire újból az előbbi hang szólalt meg: Nőé mustmérője! — De már erre egyikök sem állhatta meg a nevetést és kisült, hogy a tégely Králik uradalmi gépkovács műhelyből került elő aki rézöntéssel is foglalkozott, a szeszfokoló pedig a lomtárból. A gazdatiszt csempészte be két munkás közreműködésével.

Mit volt mit tenni: az ásatók is nevettek a nevetőkkel, de azért elszontyolodva mondták: így ölik meg a tudományt!

Eddig a tréfa. — Most azonban komolyan jelentem ki, hogy a „Kerekdomb” körül való utazásnak részemről ezzel végét is szakítom. Sarkat pedig erre (az én egyszerű tárcacikkemben nagytudási önbizalommal bojtorkodó) „Szeljegyzetek című közlemény ama kitétele hogy Szécsénynek „ha másképp nem, hát képzeletileg megalkothatjuk vázlatyszerű képét.”)

Ebből nem kérek; öreg vagyok már arra, hogy a fantázia mezején barongoljak, — fiatalabb koromban elkövettem ugyan ezt a maleficiumot, de az régen volt! Pedig most látom, mily könnyen lehel a Kerekdombon templomot építeni — képzeletileg, akár a Lipótvárosi bazilika a tetejébe kerülhet.

Art is megmagyarázhatja a fantázia, hogy a Nyikos-, Borbás- és Ruszinkó-telek három külön temetőt képeztek, habár a kevésbbé avatottak abbau a hitben élnek, hogy a Nyi-

sunk további összehasonlításra is, ide iktaljuk a losonci villanyvilágítási szerződés némely pontjait is.

A közvilágításra szolgál 115 db. 50 wattos egész éjjeli és 115 db. 50 wattos fél éjjeli 16 gyertyafényű izzólámpa és 6 db. fél éjjeli ivilámpa, melyért a város 8000 K. bért fizet évenként; ha pedig a város a lámpák számát szaporítja, a megállapított számon fölül minden 50 watt-óráért 1.06 fillért fizet.

A magánfogyasztók egy hétköznapi-órás áramenergiáért 9 fillért fizetnek.

Ha a társaság tiszta nyeresége a 7¹/₂-ot meghaladja, ennek 25¹/₂-a a várost illeti.

A város itt is fenntartotta magának a megváltás jogát, 10 év múlva 2 évi előleges felmondással és már a szerződésben megállapította annak feltételeit.

De hogy vállalkozó akadt, a ki hajlandó Szécsény nagyközségben a villanyvilágítást bevezetni, már ez is vivmány; nagy kérdés azonban vajon minő hajlandóság mutatkozik a mi se hideg se meleg város-atyáinknál az ajánlattal szemben. Mi a magunk részéről csak annyit mondhatunk rá „Add uram Isten, de mindjárt!”

Barkóság.

Vázlat a bergengóciál népeletről.

Irtta Szvoboda Árpád.

Vácztól—Lévától, Lévától fel Rozsnyóig, Miskolcz és Egerig nyúlik el a magyar bergengócia az igazi magyar felvidék. Az erdős, hegyes, dombos vidék lakosai kis kivétellel palócok. A kiket elcsavart magyar beszédjükről ismerünk fel. De ennek a beszédnek több árnyalata van, másként beszél a váczai, bars-honti és gömöri, másként a nógrádi, a borsod-hevesi palóc. Ez utóbbiakat barkóknak általuk lakott vidéket barkóságnak is szokás nevezni. A barkó is mint a többi palóc, erősen luzza a szót s szokni kell a fülnek a beszédjükhöz. 'Ismeretlen ember, aki először beszél velük, elég sokat meg sem ért belőle.

Gyűjleksi a birónyi! im beverődött egy fáradt malackám a bacsó szomszárjába, kiend is látta, hogy een butyoromat rakos-

galtam, mikor az olbul kiiramodott. Menjék csak Erzsú nene! Im elmenek, ha a kenderemet kirakosgattam. Edesdeden sűt a verő hagy fogjon rajta! (Jöjjon csak a bírőhoz! a multkor beverődött egy sovány malackám a juhász krumpli földjére. Kend is látta, hogy én a fazekaimat rakosgattam, mikor az ólbul kiiramodott. Menjen csak Örszi néni! majd elmegegyek, ha a kenderemet kirakosgattam; pompásan sűt a nap, hogy fogjon rajta!) Ebből a mutatóból is látszik, hogy a barkó a maga módja szerint beszél. A ki megérteni akarja tanulja meg. — Dehát ez a barkó mindamellelt eredeti nép. A nélkülözésekhez és nehéz viszonyokhoz szokva, létérti küzdelemben egyhamar kidőljni nem fog. A férfiak több nyire köpcös, erős, domboru mellett, széles vállal akár huszár-akár bakancsosnak a barkó pompásan bevállik, s az edzést nem a kalonáságnál tanulja. Kneip a valamikor híres Wörishofoni csoda orvos elátotta volna szemétszáját bámultában, ha látta volna hogyan nevell a barkó gyermekét. Legcudarabb téiben térdig erő hóban, a dermesztő hidegekben egy ingben, mezilláb futkos kűn, a 2—3 éves barkó-gyerekek is hóval dohálóznak. Persze hogy a náthát hiréből sem ismeri; el is pusztul 30—40/1 ily spártal nevelési rendszer mellett, de az a mi megmarad, nem is szorul ám a doktorra, mert edzettebb a vasnál.

Az ily fajta néppel neki is lehet menni burkusnak, kozáknak, nem dől ki a mársokban a javarésze, mint a hogy azt a városi lakosokból összeállított ezredeknél Boszniában is láhattuk. Azután e mellett elég szaporas is. A francia és szász módszereket a barkó nem ismeri, s egy-egy feltörő sohaj a jó Istenhez hogy már miért is bocsát rá annyi szenvedést, az egész, a mit ezzel szemben tenni tud. A jó Isten pedig szereti, ha népe szaporodik, úgy is elégnék kell pusztulni. Attól tehát hogy a barkó elnéptelenedjen, nem kell tartani. De hogy is lehetne erre gondolni! A barkó menyecske gyorsfejlődésű, mint a holland-china. 14—15 év a rendes kor, mikor konty alá kerül. A 18—19 éves leány már vén leány! A legény meg 18 éves korában meg nem állja, hogy meg ne házasodjék, ha a honvédelmi miniszter

el nem utasítja katonai szempontokból a kérelmezőt, de akkor is segít magán és elveszi a választottját balkézre. Annyira hogy vidékünkön akár mennyi a titkos, vad-házasság. Mildon tehát a legény katonává lesz, otthon hagyja a menyecskét, rendszerint erősen megmáslott állapotban, s a három esztendeig, mig oda van a legény, édes anyja árgus szemekkel örkődik, hogy a menyecske az erkölcsösség medrében maradjon. Ha aztán a legény hazá jön, első dolga hogy az anyakönyvezetőlőz s onnét a paphoz vigye és egyházi áldást kérjen frigyükre. Száz eset közül kilencvenben ez így van s a vad-házasságok rendszerint megszeliődnek, úgy, hogy a hatóságok nem tartják ezt veszedelmes állapotnak és nincs is okuk a természet törvényeinek ezen érvényre jutása ellen agitálni, mert a vége mégis csak törvényes házasság. Hogy ha a katonaságnál a halál ragadná el a balkezes férjet, hát az igaz; ez esetben törvénytelen a gyermek, de a legtöbb esetben előzőleg maguk között megkötött szerződés biztosítja a gyermek anyagi helyzetét.

Ha figyelembe vesszük hogy vidékünkön a nembeli erkölcsösség kifogástalan, akkor ez a vadházasság még úgy tűnik a gondolkodó elé, mint villámháritó a sodoma és gomorha bűneinek távollattására.

A palóc különben olyan mint a legtöbb hegyvidéki nép. Ravasz, mint a székely, ő is úgy gondolkodik hogy a szavak arra valók, hogy a gondolatokat elpalástolják. Nagyon hamar felül az a jámbor, aki a palócnak feltétlenül hisz. Körmönfont az eszejárása. A képmutatásig alázatos azzal szemben akitől fél, s arrogáns mihelyt magát szellemileg csak egy kissé fölényben érzi. Alkudni úgy tud mint a zsidó, s a kettőnek egymással versengésében jobban megállják a helyüket, mint az urak. Mert azt lehet sűrűn látni, hogy a gentry, vagy a mágnás birfokába egykori árandása bele ül, de a palócéba nem.

Mióta szőlőjét a filokszerá tönkre lette bort nem igen iszik, hanem annál szivesebben issza a pálinkát. Ezzel a gyengéjével lehet az ő szívéhez is legkönnyebben férni. De hát a pálinka a palócnak is egyik eledele, a melytől erőt fejt ki; mert a mi palóca-

kos-háztól kezdve a mostani temetőig az egész Kossuth-Lajos-utca folytatólágós temető volt akkor, mikor még a föld nem volt oly értékes mint most, és nem kellett minden 30-adik év után kihányatni az emberi csontokat, mint most; e hiedelem oka pedig onnét van, hogy e terület majd minden telkén akadtak temetkezésre, legujabban a kisdud-óvóér is, Parditka Mihály telkén pedig egy csontváz mellett rabláncra is bukkantak, talán most is megvan a városházán.

Abban sem lehet ellentmondani a képelemnek, hogy a Pulszky, most Gross-féle kastély oly lovagvár vagy tellegvár romjaiból emelkedett ki, mint Hollókő, Baglyás, Saigó, Somoskő s mások, habár a barát konvent diáriumának kezdeményező írja, valószínűleg mint szemtanú, egész határozottsággal írja meg, hogy a két kis régi földesúri lak helyett ezt a mostani Forgách Zsigmond 1754-ben építtette a lerombolt várfal anyagából, annak pincéjében pedig semmi más bizonyíték nem észlelhető, mint az, hogy a terjedelmes kastély alá meggyélelő fundamentumot adtak, — no meg talán az, hogy az

egy, két, háromputtonos Pulszky-féle mádi asszúknak ott ma hűlt helyök, noha bizony feltehető, hogy filoxera utáni jőboroknak híjával nincs a pince. — Nem is található sehhol felléggvár terjedelmes fensikon, minő a Szécsényi. A még meglevő várfal, a déli de különösen keleti bástyatorony — egyéb városzerű maradványok teljes hiányában, — azt igazolják, hogy Szécsény inkább csak kerített megerősített város volt, mint vár, ilyenek csakis az 1546. évi dietán nevezetlven, — a fal és bástyatornyok legnagyobb részt téglanya és struktúrája pedig azt tanúsítja, hogy 400 évnél alig néhány esztendővel idősebb és a török invázió folytán alkotott meg, ugynevezetl védelmi véghelynek, (Locus confinalis.) várait övező körfal országos költségen, akár máskép, — akár volt benne Szécsényi Ferencnek része, — akár nem, akit éppen olaszoszsláv (dalmata) nyelven irtak némelyek Frankó (nius)-nak, mások Franc (iscus)-nak, báni mivoltáról csak említés tételven mig az apodiktice állítatik róla, hogy a klastromot és kapcsolatos csucsives kis templomot épílette 1452-ben

(a mihez nem kellett, hogy éppen flagellans legyen; a templom körives nagy hajója 1724-ben emeltetlven).

Ott azonban már célszerűnek látszanék féket vetni a fantázia pegasusára, ahol egy csonka okmány bevezető sorából, szembezőköleg téves fordítással, azt magyarázza ki, mintha Szécsény valamikor szabad királyi város lett volna s nem tudni, mikor vesztette el ezt a jelleget. — Az okmányt — úgy mondatik — I. (Róbert) Károly király adta ki 1334. május 5-én s a közölt bevezetés tartalma az, hogy Tamás erdélyi vajda, Szécsény és más községek földesura arra kéri a királyt, („prece petens” — hol van ott az „adjuk”?) hogy az ő „öröklött” birtoka, az Ipoly menti Szécsény” részére adja meg azt a szabadságot s a szabadságnak azt kiváltságát előjogát (praerogativam), mellyel Buda polgárai és lakói kezdettől fogva bírnak. — Az okmány többi része közölve nincsen, tehát abból nem tűnik ki, kapott-e Tamás vajda valamit s ha igen, mit, de még az sem tudható belőle, voltak-e Budának praerogatívái s milyenek? Ez az elhallgatás

ink nem jól élnek s ha erősebb munkát kell végezniök erdőn vagy kő fejtésnél, akkor pálinkával kell magán segíteni.

És ebben vari valami. Guyon Richard, a hős tábornok mindég csak azt hajtogatta nur Schnapsz den Leuten! Ki tudja a branyiszkói győztes roham előidézésében a hazafias lelkesedés mellett mily szerepet játszott a Schnapsz.

(Folytatása következik.)

H I R E K.

Bölyny Ődön városbíránk lemondott állásáról. A képviselő-testülethez a következő levelet intézte:

Tekintetes Képviselő-testület!

(Szécsény.)

Könnyes szemekkel követem tollamat, mellyel most szomorú búcsúzásomat jelentem be úgy képviselő-tagságomtól, valamint bírói-székeimtől, melyeket majdnem évtizeden keresztül munkakedvvel és úgy az emberek — mint az igazság iránt érzett szeretettel igyekeztem mindenkor betölteni.

Bocsánatot kérek ha olykor-olykor bántottam, vagy megsértettem bárkit is, s a szíves elnézés tulajdonítsa azt nekem az emberi általános gyengeség kifolyásának és ítéltesen meg azon szeretettel és igazság érzettel, mellyel én is úgy hivatali mint társadalmi állásomat betölteni mindenkor igyekeztem.

Kérem a tekintetes képviselő-testületet és az általa az egész közönséget, hogy az egyidejűleg a tek. főszolgabírósnál is bejelentett — lemondásomat tudomásul venni szíveskedjék.

Kérem végül engedjen meg, hogy végtelenül fájdalmas gyászom sulya alatt képtelen vagyok helyesen leírni érzelmeimet, melyeket érzek most, akkor, midőn búcsút veszek a 20 éven át megszokott városomtól, — annak tisztelni és becsülni megtanult polgárságától, — lakóitól, a képviselő testülettől, előljárói munkatársaimtól, — soha el nem felejtendő barátaimtól. — Örök-

*) A lap bezárásakor érkezett községünk gen tisztelt bírájának lemondó levele. Ez az oka, hogy a lap a levelet ezuttal egyszerűen közre adja, s az eseményről külön fog megemlékezni, s mit a lemondott város bíró köztársaságban álló egyéniségre megérdemli.

ké hálás leszek mindannyájoknak és holtam napjáig büszkeségem léssen azon tudat, hogy Szécsény mező városának ismételt elválasztott orsz. gyűl: képviselője majd bírāja, — 20 éven át lakója s adózó polgára lehettem. —

A legigazabb fájdalommal hagyom el Önöket de kérem: a lelki kapcsot ne tépjék szét, szeressenek ha érdemem, s olykor-olykor emlékezzenek vissza reám a ki is — legyenek meggyőződve — soha sem fogom elfelejteni Önöket és életem legszebb időszakának ősmere el azon 20 évet, melyet mint szécsényi polgár éitem keresztül Önök között.

Magamat mindnyájuknak szíves emlékébe ajánlva maradok szerető volt polgártársuk, ez idő szerint bírójuk.

Kelt Czeglédberczel, 1910. febr. 18-án.

s. készszolgájuk

Bölyny Ődön s. k.

Vármegyei új pótdadó. Nem telik benne örömmünk, ha kedves olvasóinkkal olyasvalamit kell közölnünk, melyből az olvasható ki hogy az erszényén eszközölnék érvágást; ámde hogy a közügy egyes fázisairól már jó eleve tudomást szerezhessenek, közölnünk kell az olyat is, melyben kedvünk nem telik. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága mult évi október hó 16-án tartott közgyűlésében elhatározta, hogy vármegyei „Kultur” és „Rendelkezési” alapot létesít és pedig akként hogy 1910. évtől számítandó 12 évi időtartamra az 1883. évi XV. t.-cz. 13. §-a alapján 1 százalékos vármegyei pótdadót vet ki.

A törvényhatósági bizottság eme határozatát a m. kir. belügyminiszter a m. kir. pénzügyminiszterrel egyelértőleg jóváhagyta, amihől természetesen kedves adózó polgárok az következik, hogy 1910. évtől kezdődőleg 1 százalék vármegyei pótdadóval ismét többet kell fizetnünk.

Ha fizetni kell, pláne adót fizetni, na hát ez mindég vigasztalan a magyarra, a jelen esetben azonban mégis vigasztalásunkra szolgálhat ama tény, hogy ezen ugynevezett „Kultur-alap” pótdadóval a vármegye a saját területén felállítandó ovodák építkezéseinek segélyezését kívánja célozni, ami által természetesen kisdedeink nevelését mozdítja

elő. — Amit tehát elvesztünk a réven, ha nem is egészben, legalább részben megnyerjük a vámon. —r.

Iskola avatása. Nem Szécsényben történt hanem Salgó-Tarjánban, hogy a polgári iskola ujonnan emelt épületét fényes ünnepségek keretében adták át magasztos rendeltetésének folyó hó 13-án. Az ünnepélyt megelőzőleg a tanuló ifjuság felekezetek szerint ment kiki saját templomába a hálaadó isteni tiszteletre. Maga az ünnepély a nagy tornateremben folyt le, melyet az érdeklődő, díszes közönség a zsufolásig megtöltött. A Hymnus eléneklése után Gleidura Géza apátpléóános a gondnokság nevében szép szavakban emlékezve meg azokról, kiknek az új épület létesítése köszönhető, átvette az iskolaépületet azon ígéret mellett hogy a gondnokság támogatására a derék tanári kar mindenkor számíthat. Ezt követte Latzkovics Álám polgári iskolai igazgató magas szárnyalású beszéde, s az ünnepély a „Szózat” eléneklésével ért véget. — Üdvözlő sörgönyt küldtek Dr. Morlin Emil miniszteri tanácsoshoz és Máthé Géza kir. tanfelügyelőhöz. Mégis csak szebb, magasztosabb ilyen kulturintézet felavatása, mint Bachus templomának megnyitása.

A szécsényi Rákóczi-szobor. II. Rákóczi Ferencz szobor-alaphoz a kezdeményező „Szécsényi Takarékpénztár Részvénytársulat” évről-évre 500 koronával járul mindaddig míg a szükséges összeg rendelkezésre nem áll. A szobor-alapot kivételesen 5 százalékkal gyümölcsözteti. A szobor-bizottság elhatározta, hogy mindazon pénzintézetek számára, melyek legalább 100 koronával járultak az alaphoz, az állítandó szobor hű mását C^o 20 cm. nagyságban ércből megönteti.

Az eddig nyugtatott 18001.18 fill.-ren felül a következő pénzintézetek járultak az alaphoz:

Szécsényi takarékpénztár 2500 K.-án	
felüli újabb adománya	1495.—
Tarnóczi Hitelszövetkezet	10.—
Pesti magyar kereskedelmi-bank 50 K.-án felüli újabb adománya	50.—
Szécsényi Népbank r. t.	200.—
Kamatok 1909. dec. 31-én ...	1407.05
eddig gyűjtés:	21163.23

olyan „vakulj magyar”-féle célzata a „széjegyzeteknek,” hogy az elhagyott részek helyére képzeletileg oda illeszthető legyen a szabad királyi városi jelleg, miként a „szabad,” helyesebben „ferditő” fordítás oda is illeszthette. De nem oda Buda!

Száz oka volt annak, hogy a rozsnyói püspök elé a tótpokorágiak nem harangoztak, az első ok, hogy nem volt harangjuk, a többire aztán nem volt kíváncsi senki: ez az eset Buda szabad királyi városi jellegével is, azt nem ruházhatta át még a király sem 1334-ben Szécsényre, mert akkor még Budának sem volt. — A budai várhegyre IV. Béla építetett először királyi lakot 1250 év táján és erősséggé alakította a hegyet, látva a tatárduláshól, hogy az védelemre a Duna segítségével felettébb alkalmas, vezetését pedig egy várkapitányra bízta (rector), elnevezvén az új erődívenyt Budának, míg az eddigi város az Ó-Buda nevet kapta. — Róbert Károly idejéig Buda környéke is benépesült kézművesekkel, kereskedőkkel szóval: szabad költözködési joggal bíró lakókkal, de semminemű privilégiumokkal el nem

látatott. Nagy Lajos király 1347-ben, öt évvel Róbert Károly halála után emelte Ó-Budát szabad királyi városi rangra, Budának pedig kiváltság levelet adott s áru-megállítási joggal ruházta fel, vagyis zártvárossá tette, de nem szabadkirályivá. Ily jogokat tehát Tamás vajda 1334-ben I. Károlytól nem kérhetett, nem is kaphatott.

De Tamás vajda földesur nem is evett beléndeket, hogy legjelentősebb birtoka jobbagyait szabad királyi város polgáraivá emeltesse, vagyis (ami nélkül az nem lehetséges:) a földesuri hatóság alól felmentse! Hogyan élt volna meg akkor: ki dolgozott volna helyette, füstpénzzel, ki adózott volna dézsmával, báránnyal, tyukkal, tojással stb? De a compossessorokkal is meggyűlt volna a baja, mert az előző donációkból ismeretesen ilyenek is lehettek még a birtokán, de legalább is ott voltak osztályos testvérei, kikkel éppen az óbupai káptalan osztóztatta meg.

Sok más lehetetlenítő októl el is tekintve azonban, ott van a töredék okmány szövege, mincs abban írva, hogy Szécsény

város lakosainak, vagzis a városnak kér privilégiumot vagy praerogativát Tamás vajda, hanem kért (ha az egész okmány nem apokrif.) a saját öröklött birtokának (prosessioni haereditariale,) vagyis kért földesuri jogokat nem másnak, de önmagának, például földesuri bíraskodást (ami később meg is volt,) vásártartási, vámszedési jogot s más efféléket.

Szécsényt a történelem mindig jobbagyközségnek tudja 1848-ig — s ennek kimondásával nincs lekiicsinyítve, mert azt is tudja mindenki, hogy az ország védelmében dicsőmultja van, — háromszor égette porrá az ellenség s ennek jutalma lön az, hogy telkei nádori adományból kétakkorák voltak, mint más községekéi, — a vár fenállása idején katonát tartani, előfogatot adni nem tartozott s bírāja hadnagy (ductor militaris) nevet viselt. Segitse is Isten oly gazdagságra, hogy szabvd királyi vagy legalább rendezett tanácsu város lehessen valóságban és nem képzeletileg! Mert históriát ma már álmodni sem lehet

R—r.

Terjedő betegség. Évek során tart az az okos, higiénikus intézkedés, hogy a fodrász termekben a tisztaságot ellenőrzik és megállapított szabályokkal lehetetlenné kívánják tenni a veszedelmes és fertőző bőr és hajbetegségek továbbterjedését. Mint orvosi körökből értesülünk, dacára ezeknek az egészségügyi és köztisztasági intézkedéseknek, egy veszedelmes hajbetegség van terjedőben úgy a fővárosban, mint a vidék városaiban. Ez a veszedelmes betegség: a hajmoly. Hatósági ellenőrző vizsgálat azonban megállapította hogy azonban a fodrász üzletekben, amelyekben a Dianna sóborszesszel desinficiálják a borbély eszközöket, ott a hajmoly egyáltalában fel nem lépett. Ez a körülmény egymagában alkalmas arra, hogy a kitűnő magyar háziszér rohamos térfoglalását igazolva lássuk. És mivel megállapított az is, hogy az olyan haját, bajuszt és szakált a hajmoly meg nem támad, melyet állandóan Dianna sóborszesszel ápolnak, azt hisszük e hír kapcsán a Dianna sóborszesz bevonul oda is, ahol még kitűnő hatását nem ismerik.

Kávéházi beszélgetés.

— Olvastad?
— Mit?
— Hát a helyettes bíró felszólalását a Szécsényi Hírlapban! — Borzasztó?
— Mi abban a borzasztó?
— Hát hogy a szécsényi munkások minden biztatás dacára azért nem látogatták a kosárfonási tanfolyamot, mert ingyen nem dolgoznak és mert ők úgy is tudnak kosarat fogni!
— Aztán?
— Aztán az emberek nem csoportosulnak az utcán, nem verődnek össze, nem fognak össze, nem mindenkinek felett legelső dolguk: tenni és elvégezni, hogy az az értelmi színvonal, a mire ez a kijelentés, ez az eljárás vall — vagyis inkább az értelmi színvonalnak ez a hiánya — ne legyen meg a fejlődő s a következő munkásnemzedékben.
— Az asztalos nem teszi le a gyaluját, a kereskedő nem hagyja ott a vevőjét, a földművelő az ekéjét, a bíró a tárgyalást, sőt még a takarékpénztárnál se hagyják abba, hogy le számították a váltódat —
— Ha a következők se lesznek többre képesek —
— Élnek és élünk napi foglalkozásunkban —
— Kezdetnek csak ötven—hatvan a kosárfonásban képzett munkás, s mi minden következett volna? — Lendületet vesz a fűz termelés, a mire alig kellett befektetés, s alig munka hozzá. Egy vagon fűz vésző 1500 korona, termelve évenként csak tizzel ez már 15000. Jövedelemnek. Készülhetek volna csupa 5 kilós postacsomagnak való kosarat — szőlő szállításra. Fokozva odáig, a meddig csak emberi erő elér. Tíz, sőt több vagon fűzvesszőre való kosár — hány sok ezer korona jövedelemnek! Itt készülve e kosarak, kedvet kapnak a emberek a csemege szőlő termelésre. Az endrefalvai országutól a nagy-lóci határig, sőt még abban is az egész hegylanc csupa merő csemege szőlő fajjal beültetve, a minék hozadéka mind szállításra kerül csak 30 fillérjével számítva különként. Gyöngyösön a szőlő termelés mellett megkeres a férfi munkás 6—8 koronát, a serdülő leány is megkeres naponként négyet — de dolgoznak is érte. Sőt a munkás meg veszi a termést — üzérkedésre. Itt épen így következhetett

volna. Gyöngyösön nem egy teher vonat szállítja éréskor a szállított napontént. En ide csak egyet számoltok 20 kocsiával 30 napig, ez különként 30 fillérjével egymillió nyolcszáz ezer korona. Jövedelemnek. A mi sok száz kézen elvegyülve, mi támad ebből.

— S mind ez elmarad azért mert a szécsényi munkások nem látogatták a kosárfonási tanfolyamot —

— Csak a folyamatának a kezdődése — értelmesség híján —

— Nem telepítenéd ide felül rá Kecskemét valamennyi barackfáját s tetejébe az esseni vasműveket?

115—910 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a Szegedi kir. törvényszék 1908 évi 18729 számú végzése következtében dr Engel Mór ügyvéd által képviselt Reich Mór és fia cég javára 48 K. 85 f. s jár erejéig 1908 évi szept. hó 17-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján felül lefoglalt és 758 K.-ra becsült következő ingóságok u. m.: 1 varrógép és butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. bíróság 1908-ik évi V. 461/9 számú végzése folytán 37 K. 14 fillér hátr. tőkekövetelés ennek 1908 jan hó 17 napjától járó 6% kamatai eddig összesen 11 kor.-ban bíróilag már megállapított és árverés kitűzés 4 kor. 20 fill. költségek erejéig Nógrádludányban leendő eszközzésére 1910 évi március hó 3-ik nap-

jának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szécsény, 1910 évi febr hó 10-én

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

Kitüntetve!

Kitüntetve!

Legjobb elővirág bevásárlási forrás!

ULIP ISTVÁN

virágterme Losoncban,

Kossuth Lajos-utca 8. Vigadó mellett.

Izoles munkáért kitüntetve állami arany-
éremmel és díjzoklevéllel.

Nagy választék műkoszorúk-
és szalagokban.

Videki megrendeléseket pontosan eszközök.

Tisztelettel

ULIP ISTVÁN

virágkötő specialista, Losoncban.

GLASER DEZSŐ

fűszer s lisztkereskedő

SZÉCSÉNYBEN a piac téren.

Raktáron tartja a legjobb minőségű
hengermalmi liszteket, továbbá jó minőségű
fűszerárut és cukorkákat.

Rendelmények házhoz szállítatnak.

Jutányos árak és pontos kiszolgálás.

GLATTSTEIN ADOLF

könyvnyomdája,
könyv- és papírkereskedése,
Szécsényben.

Elvállalok mindenféle könyvnyomdai
munkákat a legjutányosabb áron.